



2.6.2021

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

neuvoston ja komission julkilausumien johdosta

työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan mukaisesti

maailmanlaajuiseen covid-19-haasteeseen vastaamisesta: WTO:n TRIPS-sopimukseen liittyvän poikkeuksen vaikutukset covid-19-rokotteisiin, hoitoon, välineistöön ja tuotanto- ja valmistuskapasiteetin lisäämiseen kehitysmaissa (2021/2692(RSP))

Sven Simon, Christophe Hansen, Peter Liese, Christian Ehler, Angelika Niebler, Tomas Tobé
PPE-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma maailmanlaajuiseen covid-19-haasteeseen vastaamisesta: WTO:n TRIPS-sopimukseen liittyvän poikkeuksen vaikutukset covid-19-rokotteisiin, hoitoon, välineistöön ja tuotanto- ja valmistuskapasiteetin lisäämiseen kehitysmaissa (2021/2692(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,
- 1. ilmaisee huolensa pandemian kehittymisestä erityisesti alhaisen tulotason ja keskitulotason maissa, joissa rokotuskampanja etenee hitaasti; korostaa, että näiden maiden auttaminen asukkaidensa rokottamisessa ei ole ainoastaan moraalinen välttämättömyys, vaan se on myös omien etujemme mukaista, koska mutaatioiden ilmaantuminen voi vaarantaa onnistumisemme pandemian torjunnassa; korostaa painokkaasti, että covid-19-pandemia ei ole vielä ohi ja että meidän on pysyttävä valppaina erityisesti mutanttikantojen osalta; toteaa, että tämä saattaa edellyttää mutaatioihin mukautettujen rokotteiden kehittämistä, ja toteaa siksi, että on tärkeää säilyttää kannustimet rokotteiden tutkimukseen ja tuotantoon;
- 2. toteaa, että kaikytyppisten rokotteiden, erityisesti lähetti-RNA-teknologiaan perustuvien rokotteiden, tuotanto edellyttää kehittyneitä valmiuksia ja että rokotteiden tuotanto on erittäin monimutkainen prosessi, johon kuuluu tuhansia tuotantovaiheita ja lukemattomia patenteja, sekä monimutkainen yhdistelmä useista maista hankittuja raaka-aineita ja komponentteja; korostaa, että patentit kattavat vain murto-osan tiedoista, joita tarvitaan turvallisten ja tehokkaiden rokotteiden tuottamiseen, ja että patenttien purkaminen ei tarkoita sitä, että muualla maailmassa toimivat tuottajat voivat hankkia automaattisesti tarvittavaa osaamista; katsoo siksi, että vapaaehtoinen lisensointi on tehokkain väline tuotannon laajentamisen ja osaamisen jakamisen helpottamiseksi; muistuttaa, että useat Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsenet eivät ole vielä panneet täytäntöön teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn sopimuksen (TRIPS-sopimus) muutoksia, jotka koskevat pakkolupia vientiä varten, ja että riippuen siitä, missä muodossa nämä kansalliset säännökset laaditaan, prosessit voivat olla hyvin pitkiä ja niissä saattaa olla parantamisen varaa; muistuttaa myös, että niihin liittyvän osaamisen automaattista siirtämistä koko toimitusketjussa ei ole;
- 3. korostaa, että vähiten kehittyneillä mailla on jo poikkeus, joka on myönnetty 1. tammikuuta 2033 saakka ja joka koskee TRIPS-sopimuksen farmaseuttisia tuotteita koskevien määräysten täytäntöönpanoa, sekä 1. heinäkuuta 2021 saakka myönnetty poikkeus, jonka voimassaolon jatkamisesta keskustellaan parhaillaan ja jolla vähiten kehittyneet maat vapautetaan kaikista TRIPS-sopimuksen velvoitteista lukuun ottamatta 3, 4 ja 5 artiklaa; panee merkille, että nämä poikkeukset eivät vaikuta covid-19-rokotteiden tuotantoon vähiten kehittyneissä maissa, myös niissä maissa, joilla on lääkkeiden valmistuskapasiteettia;
- 4. panee merkille, että patenttisuoja ja muu teollis- ja tekijänoikeuksien suoja takaavat

kohtuullisen korvauksen ja takeet yrittäjien riskinotolle ja kannustavat korkeatasoiseen tutkimukseen; toteaa, että tällainen suojelu on vapaaehtoisten lisenssisopimusten ja osaamisen siirron perusta, ja sen vuoksi ne pikemminkin mahdollistavat kuin estävät rokotteiden saatavuuden; varoittaa, että jos lähtökohtana olisi patenttien pätemättömyys, yritysten olisi turvauduttava salassapitoon tai yksinoikeuteen suojatakseen innovaationsa; korostaa, että TRIPS-sopimukseen liittyvä poikkeus aiheuttaisi uhan tutkimusrahoitukselle, erityisesti tutkijoille, sijoittajille, kehittäjille ja kliinisille kokeille; korostaa, että omistusoikeuksien, myös teollis- ja tekijänoikeuksien suojelu on Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden perustuslaillinen velvoite;

5. muistuttaa, että EU on edelleen johtava rokotteiden toimittaja eri puolilla maailmaa ja että se on vienyt puolet tuotannostaan yli 110 maahan; pitää valitettavana, että muut kehittyneet teollisuusmaat, erityisesti Yhdysvallat, eivät ole täyttäneet osuuttaan vastuusta rokotteiden maailmanlaajuisen ja tasapuolisen saatavuuden varmistamisessa;
6. katsoo, että tehokkain tapa torjua pandemiaa on lisätä nopeasti maailmanlaajuista rokotteiden tuotantoa ja varmistaa nopeampi, laajempi ja edullinen saatavuus erityisesti heikommassa asemassa oleville väestöryhmille matalan ja keskitulotason maissa; kehottaa siksi EU:ta ja kaikkia WTO:n jäseniä vastustamaan ehdotusta TRIPS-sopimukseen liittyvästä väliaikaisesta poikkeuksesta sekä Intian ja Etelä-Afrikan esittämää tarkistettua esitystä, koska tällainen toimenpide ei lisäisi covid-19-rokotteiden saatavuutta vaan vähentäisi entisestään kannustimia tulevaan tutkimukseen, innovointiin ja osaamisen siirtoon; suhtautuu myönteisesti WTO:n pääjohtajan pyrkimykseen taivuttaa jäseniä vuoropuheluun perustuvan ratkaisun löytämiseen sekä komission ilmoittamiin asiaa koskeviin ehdotuksiin; ehdottaa sen sijaan seuraavia toimia:
 - poistetaan kaikki nykyiset tosiasialliset ja oikeudelliset rajoitukset, jotka koskevat rokotteita ja raaka-aineita toimitusketjuissa, lukuun ottamatta mekanismeja, joilla pyritään lisäämään avoimuutta,
 - tarjotaan kiireellisesti taloudellisia kannustimia ja tuetaan rokotteiden tuotantokapasiteetin lisäämistä erityisesti kehitysmaissa,
 - kannustetaan vapaaehtoisia lisenssisopimuksia ja vapaaehtoista teknologian ja osaamisen siirtoa maihin, joissa on jo olemassa rokotevalmistusteollisuutta, ja käynnistetään vuoropuhelu vapaaehtoisen lisensoinnin nykyisistä esteistä ja siitä, miten ne voidaan poistaa,
 - lisätään merkittävästi Covax-mekanismiin kautta annettavien rokoteannosten määrää;
7. tukee komission aikomusta esittää WTO:lle kesäkuun alussa ”kolmannen tien” ehdotus, jossa keskitytään kolmeen toisiaan täydentävään pilariin: kaupan helpottaminen ja vientirajoitusten vastaiset toimenpiteet, tuotannon laajentaminen muun muassa rokotteiden valmistajien ja kehittäjien antamien lupauksen avulla sekä pakkolupiin liittyvien TRIPS-sopimuksen joustomahdollisuuksien selventäminen ja helpottaminen; pitää myönteisenä, että komissio on käynnistänyt Team Europe -lippulaivahankkeen, jolla autetaan lisäämään rokotteiden valmistusta Afrikassa antamalla taloudellista tukea alueellisille valmistuskeskuksille;

8. panee merkille, että EU on Covax-mekanismin merkittävä lahjoittaja rahoituksen ja rokotteiden jakamisen osalta sekä Covaxin kautta että kahdenvälisesti; pitää tässä yhteydessä myönteisenä Team European sitoumusta lahjoittaa 100 miljoonaa annosta alhaisen ja keskitulotason maille vuoden loppuun mennessä ja rokotteiden valmistajien kanssa tehtyä sopimusta 1,3 miljardin rokoteannoksen toimittamisesta vuonna 2021 keskituloisille maille alhaisin kustannuksin, ja ilman voittoa alhaisen tulotason maille;
9. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita ottamaan oppia pandemiasta, jotta ne voivat parantaa valmistautumistaan tuleviin terveyskriiseihin; kehottaa siksi niitä tukemaan enemmän kehitysmaita ja EU:n ulkopuolisia maita logistiikassa ja rokotteiden jakeluketjuissa; toteaa sellaiset rajoitukset, kuin jäädytysinfrastruktuurin, jakelukanavien ja pätevän henkilöstön puute, maantieteellisen ja sosioekonomisen näkyvyyden esteet ja rokotusvastaisuus; kehottaa EU:ta tehostamaan tästä aiheesta käytäviä keskusteluja Covax-mekanismin jäsenten kanssa; pitää tässä yhteydessä myönteisenä, että G20-maiden Rooman julistuksessa keskitytään parantamaan valmistautumista, jotta uusi maailmanlaajuinen terveysuhka ei enää tulisi yllätyksenä;
10. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.